

УДК 37.013.42:316.62:343.85-053.6

Швець Т. М.*

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПРОФІЛАКТИКИ ДЕЛІНКВЕНТНИХ ВИЯВІВ В УЧНІВСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ

У статті проведено аналіз і систематизацію соціально-педагогічних умов та засад профілактики делінквентної поведінки підлітків у роботі соціального педагога в учнівському середовищі на сучасному етапі розвитку суспільства. Особлива увага приділена автором практиці впровадження методів профілактики делінквентних виявів у поведінці учнів. У статті акцент зроблено також на напрямках роботи соціального педагога з профілактики делінквентних виявів в учнівському середовищі, а саме профілактичній роботі з учнями «групи ризику», основним напрямком превентивного виховання учнів школи, соціально-перетворювальній роботі з учнями, роботі з батьками та вчителями для створення цілісної системи соціально-педагогічної профілактики делінквентної поведінки школярів загальноосвітнього навчального закладу.

Ключові слова: делінквентна поведінка, соціально-педагогічна профілактика, соціально-педагогічні умови профілактики, методи профілактики, учнівське середовище.

На сучасному етапі розвитку суспільства в підлітковий період розвитку особистості відбуваються складні й суперечливі зміни, на підставі чого цей період ще називають важким, критичним, перехідним. Така оцінка зумовлена багатьма якісними змінами, що часто пов'язані з докорінним ламанням попередніх позицій, особливостей активності, інтересів і стосунків підлітка. Відбуваються вони за порівняно короткий час, здебільшого бувають несподіваними й надають процесові розвитку стрибкоподібного, бурхливого характеру. Майже завжди ці зміни супроводжуються появою в підлітка суб'єктивних труднощів. Ускладнюється і його виховання, оскільки підліток не підкоряється ефективним щодо молодшого школяра впливам дорослих, у різних формах виявляє непослух, опір і протест (упертість, грубість, негативізм, замкненість). Відбувається перехід від дитинства до юності, від незрілості до зрілості. Ця особливість виявляється у фізичному, розумовому, моральному, соціальному та духовному розвитку особистості.

Такі суттєві зміни часто супроводжуються делінквентною поведінкою, тобто такою, що не відповідає суспільним нормам – моральним, правовим, побутовим, дисциплінарним та іншим.

Різні аспекти значення соціальної норми при оцінюванні поведінки вихованця висвітлено в роботах сучасних теоретиків соціально-педагогічної думки – Л. Галагузової, І. Зверевої, І. Козубовської, Л. Мардахаєва; дослідженням особливостей соціалізації неповнолітніх займалися Р. Каримова, О. Карпенко, І. Ковчина. Понятійно-категоріальний апарат, що відображає делінквентну поведінку, представлено в наукових розвідках Л. Вовк, І. Гілінського, Л. Новотворцевої, її критерії визначаються А. Капською, Б. Райським. Особливості підліткового віку як передумови виникнення делінквентної поведінки висвітлено І. Булах, Г. Крайком. Положення щодо соціально-педагогічної профілактики негативних явищ у молодіжному середовищі були розроблені Р. Вайнолою, Н. Гузій, Н. Заверико.

Проте можемо констатувати, що соціально-педагогічні засади означеної проблеми розкрито далеко не повною мірою. Відсутні єдиний понятійний апарат; ґрунтовна класифікація поведінкових відхилень; градація неповнолітніх, у яких вони виявляються; організаційно-педагогічні аспекти соціально-педагогічної профілактики, що потребують удосконалення системи роботи в цілому й забезпечення її технологізації. Це вимагає конкретизації теоретичних основ попередження делінквентної поведінки.

* Швець Т.М.*

Мета статті – проаналізувати та систематизувати соціально-педагогічні умови профілактики делінквентної поведінки підлітків у роботі соціального педагога в учнівському середовищі на сучасному етапі розвитку суспільства.

У наш час констатується поширення різних негативних явищ серед шкільної молоді, зокрема виявів делінквентної поведінки. Результати аналізу соціально-педагогічної практики показують, що однією з головних причин такої ситуації є формалізм в організації соціально-педагогічної профілактичної роботи. У зв'язку з цим перед суспільством, школою, соціально-педагогічними службами постають завдання пошуку технологій соціально-педагогічної профілактичної роботи з підлітками, схильними до делінквентної поведінки.

Одним з основних напрямків діяльності соціального педагога є профілактика негативних явищ в учнівському середовищі, а саме профілактика правопорушень і злочинності, профілактика насильства, шкідливих звичок [5, с. 350].

Правопорушення – це поведінка у вигляді дії чи бездіяльності, яка має протиправний характер, спрямована на порушення заборон, невиконання обов'язків, передбачених нормою права. Правопорушення має протиправний характер і спрямоване проти різних інтересів, які охороняються державою, а саме особистих, суспільних, державних та інших. Воно може спричинити цим інтересам фізичну, майнову, моральну, соціальну, духовну шкоду.

Насильство – це дії, що чиняться одним або декількома особами, які характеризуються такими ознаками: здійснюються свідомо і спрямовані на досягнення певної мети; завдають шкоди (фізичної, моральної, матеріальної тощо) іншій особі; порушують права і свободи іншої людини; той, хто здійснює насилля, має значні переваги (фізичні, психологічні, адміністративні тощо), що робить неможливим захист жертви насилля.

Більш детально зупинимось на профілактиці делінквентних виявів у поведінці в учнівському середовищі.

Особливо актуальною для вирішення соціально-педагогічних проблем, попередження яких – простіше, ніж подолання їх негативних наслідків, є профілактика. Термін *профілактика* (з гр. – «попередження») – це комплекс науково обґрунтованих і своєчасно застосованих дій, спрямованих на попередження вживання наркотичних засобів підлітками, виникнення пов'язаних із цим психологічних, соціокультурних відхилень. Соціально-педагогічна профілактика – це система форм, методів, засобів соціального виховання, спрямованих на створення оптимальної соціальної ситуації розвитку підлітків, яка сприятиме вияву їхньої активності в різних видах соціально значущої діяльності [4, с. 25]. Залежно від вибору об'єкта впливу виділяють такі типи соціально-педагогічної профілактики:

1. Загальна профілактика – охоплює школярів певної вікової групи в загальноосвітньому навчальному закладі та спрямована на подолання найбільш загальних, універсальних факторів і причин уживання наркотичних засобів.

2. Спеціальна профілактика – орієнтована на підліткові групи, що перебувають в умовах, які підвищують імовірність загострення цієї проблеми (підлітки групи ризику).

3. Індивідуальна профілактика – спрямована на окремих підлітків з метою подолання специфічних для них проблем [5, с. 355].

Залежно від того, на якому етапі розвитку проблеми та її впливу на підлітків проводяться профілактичні заходи, виділяють такі види соціально-педагогічної профілактики: первинна, вторинна й третинна.

Первинна профілактика – це сукупність заходів, що мають інформаційно-пояснювальний характер, спрямовані на підвищення обізнаності з певних питань, формування цінності здоров'я та відповідних якостей особистості, а також навичок, що допоможуть їй відмовитися від певних стандартів поведінки та негативних звичок.

Вторинна профілактика передбачає обмеження поширення певних негативних явищ, що наявні в суспільстві чи в соціальній групі, попередження загострення таких явищ та їх наслідків, запобігання поглибленню соціальної дезадаптації осіб, яким властива асоціальна чи небезпечна поведінка.

Третинна профілактика спрямована на адаптацію учасників подій до вже наявної в них проблеми, відновлення особистісного й соціального статусу людини, а також на попередження рецидивів асоціальної або небезпечної поведінки осіб, яким була властива така поведінка.

У профілактиці делінквентної поведінки вченими виділяється два види: загальна та індивідуальна [3, с. 42].

Загальна профілактика правопорушень – це комплекс заходів щодо виявлення причин, які породжують протиправне діяння, і умов, що сприяють здійсненню правопорушень, із подальшим їх усуненням з метою формування вільного від наркотиків суспільства.

Основними напрямками загальної антизлочинної профілактики в навчальних закладах мають бути: упровадження інноваційних методик профілактики негативних явищ у житті підлітків та вміння чинити опір негативному тиску однолітків; виявлення серед молоді лідерів, які за принципом «рівний-рівному» могли б інформувати своїх однолітків, проводити з ними семінари, круглі столи, тренінги; проведення навчальних ігор і вправ з метою розвитку в дітей навичок спілкування, уміння працювати в групі, планувати свій день, тиждень, місяць, рік тощо [1, с. 108].

Індивідуальна профілактика протиправної поведінки – сукупність заходів впливу на окрему особу з метою недопущення виявів протиправної поведінки з використанням правових, соціальних, психологічних, медичних та інших методів впливу.

Основна мета індивідуальної профілактичної роботи з неповнолітніми – уживання вичерпних заходів для запобігання першій спробі вчинити правопорушення. Ця робота має проводитися в межах вирішення загального завдання індивідуального впливу на підлітка, що полягає в нейтралізації негативних якостей особистості.

Особливою ланкою в системі соціально-педагогічної профілактики протиправної поведінки учнів є планомірна й систематична робота з батьками. Ефективним у межах вказаної проблеми є використання різноманітних форм роботи – батьківських університетів, тематичних батьківських зборів, колективних та індивідуальних бесід, спеціальних зустрічей з представниками медичних і правоохоронних органів, загальношкільних батьківських конференцій, диспутів, обговорення реальних ситуацій наркотизації на основі результатів психолого-педагогічної діагностики стилю взаємин у сім'ї, емоційного контакту з батьками тощо. Така робота має здійснюватися паралельно з відповідною профілактичною роботою з дітьми, адекватною рівню їх розвитку, віку, але дещо випереджати її за змістом. Це є умовою успішної взаємодії школи і сім'ї у спільній профілактичній роботі антинаркогенного спрямування [4, с. 28].

Світовою й вітчизняною практикою напрацьовано такі підходи до організації профілактичної роботи: виховання протидії правопорушенню, що концентрується на розвиткові соціальних навичок (уміння протистояти впливу однолітків, сказати «Ні» на пропозицію спробувати вчинити правопорушення тощо); надання альтернативи, що передбачає створення та розвиток альтернативних програм для молоді, у яких можна реалізувати своє прагнення до ризику, пошуку гострих відчуттів, підвищену поведінкову активність; вплив однолітків та соціального оточення, що відіграє важливу роль у житті підлітка, сприяючи чи перешкоджаючи наміру вчинити правопорушення (скоїти крадіжку тощо); зміцнення здоров'я, що поєднує особистий вибір та соціальну відповідальність за здоров'я, у якому поняття «зміцнення здоров'я» позначає процес пристосування особистості до навколишнього середовища [2, с. 107].

Сучасний підхід до вирішення проблеми делінквентних виявів в учнівському середовищі визначає пріоритет профілактичної роботи з дітьми та підлітками, починаючи з самого раннього віку.

У сучасних умовах метою первинної профілактики делінквентної поведінки неповнолітніх у загальноосвітніх закладах стає зміна ціннісного ставлення дітей і молоді до правопорушень, формування особистої відповідальності за свою поведінку, що зумовлює зниження запиту до виявів протиправної поведінки в дитячо-молодіжному середовищі; запобігання вживанню молоддю наркотичних та інших психотропних речовин за рахунок пропаганди здорового способу життя, формування антинаркотичних установок, профілактичної роботи, що здійснюється фахівцями в освітньо-виховних закладах.

Сучасна концепція раннього, первинного попередження вживання наркотичних речовин дітьми та підлітками ґрунтується на таких постулатах:

- 1) у центрі профілактичної роботи має бути особистість неповнолітнього;
- 2) профілактична робота здійснюється в трьох основних сферах життєдіяльності неповнолітнього – сім'ї, навчальному закладі, дозвіллевій діяльності, а також у мікросоціумі, пов'язаному з цими сферами [1, с. 44].

Стратегія первинної профілактики передбачає активність профілактичних заходів, спрямованих на формування особистісних ресурсів, що забезпечують розвиток у дітей та молоді соціально-нормативного життєвого стилю з домінуванням цінностей здорового способу життя, дієвої установки на відмову від прояву некерованого адреналіну в момент скоєння правопорушення; формування ресурсів сім'ї, що допомагають виховувати в дітей та підлітків законслухняну, успішну, відповідальну поведінку; упровадження в освітнє середовище інноваційних соціально-педагогічних технологій, що сприяють розвитку цінностей здорового способу життя і мотивів відмови від протиправної поведінки.

Розробляються та впроваджуються нові освітні програми й соціально-педагогічні технології, що спрямовані на формування в дітей ціннісного ставлення до правослухняної поведінки в суспільстві. Специфіка цих програм та технологій є підґрунтям того, що спеціально підготовлені фахівці навчають підлітків не лише правослухняного способу життя, а й навичок профілактичної роботи з однолітками. Заняття проходять в інтерактивних формах, з використанням знань та досвіду молодих людей; емоційне включення та рефлексія сприяють інтеріоризації знань, а обговорення життєвих ситуацій, програвання різних соціальних ролей формує зразки відповідальної поведінки. Цінність програм полягає в тому, що вони спираються на психологічні особливості підліткового віку та враховують підліткове соціокультурне середовище, доступ у яке для дорослих обмежений віком, соціальним статусом, стилем комунікації. Навчання здоровому способу життя за методом «рівний-рівному» – це суспільно корисна діяльність молоді, у процесі якої передаються знання, формуються вміння та навички здорового способу життя, що сприяє попередженню поширення в молодіжному середовищі таких негативних явищ, як делінквентна поведінка (правопорушення, злочини) [5, с. 352].

Використання інтерактивних технологій у превентивній діяльності дає можливість вирішити такі завдання:

- створення соціально-педагогічних умов, спрямованих на позитивні зміни у знаннях, у ставленні до правослухняної поведінки, соціальних явищ;
- створення організаційних умов для активної просвітницької роботи з попередження негативних явищ у молодіжному середовищі через надання повноважень самим підліткам;
- виявлення серед учнів позитивних лідерів, а також переорієнтація з негативних на позитивні лідерські якості;
- підготовка педагогів та учнів до просвітницької роботи;

- підвищення соціальної компетентності молоді в питаннях превенції.

Основні напрямки превентивного виховання учнів школи:

1. Профілактика правопорушень серед неповнолітніх.

2. Утвердження здорового способу життя.

3. Профілактика куріння, вживання алкоголю, наркотичних речовин, інших негативних виявів в учнівському середовищі.

4. Підвищення соціальної компетентності молоді, формування відповідальної поведінки.

Формами превентивної роботи визначено: виховні години, диспут, круглий стіл, зустрічі з фахівцями, анкетування, методичні об'єднання класних керівників, батьківські збори, рольові ігри, виставки учнівських робіт, спортивні змагання, тренінги, бесіди.

Цільові групи та напрямки профілактичної роботи щодо делінквентних виявів у поведінці учнів:

1. Учителі, класні керівники (консультування та навчання з питань превентивного виховання підростаючого покоління).

2. Учні школи (сприяння оволодінню конкретними знаннями та навичками; розвиток навичок і вмінь, необхідних для утвердження здорового способу життя; навчання приймати усвідомлене рішення та вільний вибір).

3. Батьки учнів (сприяння створенню стосунків довіри та взаєморозуміння в системі «учитель–учень–батьки»; консультування та навчання з питань превентивного виховання підростаючого покоління).

Соціальний педагог щодо профілактики правопорушень учнями виконує такі функції:

- діагностичну: вивчає та оцінює особливості діяльності і розвитку учнів (вихованців) мікроколективу (класу чи референтної групи), шкільного колективу в цілому, неформальних молодіжних об'єднань; досліджує спрямованість впливу мікросередовища, особливостей сім'ї та сімейного виховання, позитивного виховного потенціалу в мікрорайоні та джерел негативного впливу на дітей і підлітків.

У межах діагностичної функції соціальний педагог навчального закладу виявляє дітей групи ризику за допомогою доступних методів – анкетування, спостереження, бесіди з дітьми, класними керівниками, учителями-предметниками, вивчення ділової документації. Ці дослідження слід зробити на початку навчального року та у випадку, якщо приходять до закладу нові діти. За результатами діагностики виявляються діти, які потребують підвищеної педагогічної уваги;

- прогностичну: прогнозує на основі спостережень і досліджень, посилення негативних чи позитивних сторін соціальної ситуації, що впливає на розвиток особистості учня чи групи, прогнозує результати навчально-виховного процесу з урахуванням найважливіших факторів становлення особистості.

На основі даних отриманих, під час діагностики, соціальний педагог передбачає доцільність профілактичної роботи з дітьми групи ризику;

- консультативну: дає рекомендації (поради) учням, батькам, учителям та іншим особам з питань соціальної педагогіки; надає необхідну консультативну соціально-педагогічну допомогу дитячим, молодіжним об'єднанням, дітям, підліткам, які потребують піклування чи перебувають у складних життєвих обставинах тощо.

Соціальний педагог надає консультації всім учасникам навчально-виховного процесу, якщо вони до нього звертаються із запитом, та у разі необхідності консультує вчителів і батьків з питань виховного впливу на дітей групи ризику.

Консультаційна робота переплітається з просвітницькою. Соціальний педагог може донести потрібну інформацію до педагогів на педрадах, до батьків – на батьківських зборах, до дітей – на класних часах;

- захисну: забезпечує дотримання норм охорони та захисту прав дітей і підлітків, представляє їхні інтереси в різноманітних інстанціях (службі у справах дітей, міліції, суді тощо).

У межах захисної функції соціальний педагог вивчає та контролює умови проживання дітей, навчання та виконання всіх прав та законних інтересів дітей, зокрема учнів пільгових і облікових категорій;

- профілактичну: переконує учнів у доцільності дотримання соціально значущих норм, правил поведінки, ведення здорового способу життя; сприяє попередженню негативних явищ в учнівському середовищі.

Соціальний педагог – спеціаліст з виховної роботи, і тому має можливість проводити виховну і профілактичну роботу з дітьми як у межах школи, класних колективів, так й індивідуально. Але виховну роботу ведуть й інші працівники закладу. Тому слід планувати роботу спільно з класними керівниками та заступником директора з виховної роботи для створення цілісної системи профілактичної роботи закладу. Особливо це простежується під час створення планів індивідуальної роботи з дітьми групи. Для більш ефективної профілактичної роботи соціального педагога необхідно використовувати новітні інтерактивні методи, які викликають зацікавленість у дітей. Прикладом таких методів є тренінгова робота у програмі «рівний-рівному». Підготовка до таких занять вимагає значних зусиль, але є найбільш цікавою для дітей і тому ефективною [4, с. 29].

Профілактична робота з учнями «групи ризику» передбачає такі кроки:

- оновлення банку даних дітей, що потребують підвищеної педагогічної уваги, дітей із сімей, які опинились у складних життєвих обставинах, учнів, що перебувають на внутрішкільному обліку, обліку в кримінальній міліції;

- оформлення облікових карток;

- організація індивідуальної роботи з учнями облікових категорій;

- відвідування учнів вдома;

- координація роботи класних керівників, учителів та адміністрації;

- робота у складі Ради з профілактики правопорушень;

- соціально-перетворювальну: надає послуги, спрямовані на задоволення соціальних потреб учнівської молоді; здійснює соціально-педагогічний супровід навчально-виховного процесу, соціально-педагогічний патронаж соціально незахищених категорій дітей; сприяє соціальному і професійному визначенню особистості, дбає про професійне самовизначення та соціальну адаптацію молоді; координує діяльність і взаємодію всіх суб'єктів соціального виховання, сприяє соціально-корисній діяльності дітей і підлітків; формує демократичну систему взаємостосунків у підлітковому середовищі, а також серед дітей і дорослих.

Під час проведення соціально-перетворювальної роботи соціальний педагог разом із практичним психологом і педпрацівниками у змозі впливати на особистість учня таким чином, щоб той повністю переосмислив свої вчинки, свою поведінку. Тільки учня потрібно підвести до цього. Методами соціально-перетворювальної роботи є бесіда з учнями, проведення розвивальних ігор, включення до суспільно-корисної діяльності.

Соціальний педагог сприяє розкриттю здібностей талантів, обдарувань вихованців через їх участь у науковій, технічній, художній творчості; залучає громадські організації, творчі спілки, окремих громадян тощо до культурно-освітньої, профілактично-виховної, спортивно-оздоровчої та інших видів роботи.

Соціально-перетворювальна робота з учнями передбачає інтерактивні, тренінгові заняття («Знання прав не звільняє від обов'язків»); бесіди, години спілкування з правової тематики («Правила поведінки», «Знай свої права»); уроки з протидії насильству; тренінгові заняття з протидії торгівлі людьми. Робота з батьками – виступи на батьківських зборах щодо профілактики негативних явищ; індивідуальні

консультації. Робота з учителями – консультації; надання рекомендацій; виступи на засіданнях педагогічної ради; проведення тренінгових занять.

Таким чином, у межах цільових програм і нормативної бази соціальний педагог загальноосвітнього навчального закладу проводить цілеспрямовану роботу щодо профілактики негативних явищ в учнівському середовищі (правопорушень та злочинності, насильства, шкідливих звичок). Основними напрямками роботи з підлітками з делінквентною поведінкою стає первинна та вторинна профілактика правопорушень, соціальна реабілітація неповнолітніх, які мали досвід протиправної поведінки, та психолого-корекційна робота з ними. Аналіз та систематизація соціально-педагогічних умов профілактики делінквентної поведінки підлітків у роботі соціального педагога в учнівському середовищі засвідчили необхідність розподілу роботи за різними цільовими групами та формами профілактичної роботи щодо делінквентних виявів у поведінці учнів.

Перспективою подальших наукових розробок з цієї проблематики, на нашу думку, може бути забезпечення реалізації розкритих напрямів шляхом упровадження комплексу стратегій, соціально-педагогічних технологій, форм і методів роботи соціального педагога як у загальноосвітніх закладах, так і за їх межами. Особливого значення мають набути надання інформаційних послуг (лекції, зустрічі з фахівцями, підготовка та поширення рекламної продукції, консультації юриста); здійснення соціального супроводу неповнолітнього (вивчення соціальної ситуації; мінімізація негативного впливу оточення; вирішення особистісних проблем); організація зайнятості підлітків (залучення до суспільно-корисної роботи, волонтерства, організація змістовного дозвілля) і сприяння самореалізації та самовдосконаленню підлітків із делінквентною поведінкою (тренінги, консультації психолога тощо).

Література:

1. Алексенко О. Діти нашого сьогодення: [про антисоціальну поведінку підлітків] / О. Алексенко // Соціальна педагогіка. – 2009. – № 7. – С. 44-45.
2. Жигайло Н. І. Девіантна поведінка дітей та молоді як форма соціальної дезадаптації / Н. І. Жигайло // Соціальна педагогіка. – 2007. – № 8. – С. 105-111.
3. Зайченко М. Діагностика та корекція девіантної поведінки учнів / М. Зайченко // Соціальна педагогіка. – 2010. – № 2. – С. 41-55.
4. Орел Г. О. Організація роботи з профілактики девіантної поведінки серед підлітків / Г. О. Орел // Соціальний працівник. – 2007. – № 9. – С. 24-31.
5. Оржеховська В. М. Девіантна поведінка неповнолітніх та міжсекторальна стратегія її профілактики / В. М. Оржеховська // Педагогічна і психологічна наука в Україні: зб. наук. пр. до 15-річчя АПН України у 5-ти т. / ред. В. Г. Кремень [та ін.]. – К., 2007. – Т. 1: Теорія та історія педагогіки. – С. 349-358.

Швец Т. М.

СОЦИАЛЬНО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ ПРОФИЛАКТИКИ ДЕЛИНКВЕНТНЫХ ПРОЯВЛЕНИЙ В УЧЕНИЧЕСКОЙ СРЕДЕ

В статье проведен анализ и систематизация социально-педагогических условий и принципов профилактики делинквентного поведения подростков в работе социального педагога в ученической среде на современном этапе развития общества. Особое внимание уделено автором статьи практике внедрения методов профилактики делинквентного проявления в поведении учащихся. В статье акцент сделан также на направлениях работы социального педагога по профилактике делинквентных проявлений в ученической среде, а именно: профилактической работе с учащимися «группы риска», основным направлением превентивного воспитания учащихся школы, социально-преобразовательной работе с учениками, работе с родителями и учителями, направленной на создание целостной системы профилактики асоциального поведения школьников общеобразовательного учебного заведения.

Ключевые слова: делинквентное поведение, социально-педагогическая профилактика, социально-педагогические условия профилактики, методы профилактики, ученическая среда.

Shvets T. M.

SOCIAL AND PEDAGOGICAL CONDITIONS OF PRECAUTION
OF DELINQUENT MANIFESTATIONS IN PUPILS' ENVIRONMENT

The article analyzes and systematizes social, educational conditions and principles of precaution of delinquent behavior among students in modern society to prevent delinquent behavior. The author writes the definition of scientific concepts such as «offense», «violence». Great attention is paid to providing of theoretical foundations of social and educational prevention – system forms, methods, means of social education with the aim to create optimum decisions, to contribute to manifestation of their activity in different types of socially significant activities.

The author of the article devoted his special attention to practical implementation of methods of prevention of delinquent behavior in manifestations of students. In the article it is also emphasized the areas of social and pedagogical prevention of delinquent manifestations among students, namely: preventive work with students «at the risk zone», the main areas of preventive education among school students, social transformative work with students, work with parents and teachers in order to create an integrated system of preventive work, fighting with criminal behavior of students of educational institutions. The author notes that the main directions of work with adolescents with delinquent behavior becomes primary and secondary prevention of crime, social rehabilitation of minors who have experience of illegal behavior, psychological and correctional work with them.

Keywords: criminal behavior, social and pedagogical precaution, social and pedagogical conditions of precaution, methods of precaution, pupils' environment.